

Jacek Trznadel

"Między chaosem a formą", Jerzy Jarzębski, "Ruch Literacki" R. 13 (1972) : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 150

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) JANION Maria: Romantyczna poezja północy. "Ruch Literacki" R. 13:1972 z. 3, s.127-134.

Poczucie "wielości kultur", które pojawiło się wraz z narodzinami XVIII-wiecznego historyzmu, doprowadziło - w okresie romantyzmu - do uwartościowania wszelkiego rodzaju "kultur regionalnych". Idea podziału kulturowego Europy na surową, wyrosłą z cierpienia, a przez to romantyczną, Północ i łagodną, "przyjemną" Południe (utożsamiane niejednokrotnie z "klasyczną" koncepcją sztuki), posługiwała się, według autorki, obok kryteriów geograficznych, pojęciem "ducha kultury". Romantycy, choć kwestionowali Południe w imię Północy, mieli jednak poczucie, istniejącej ponad tym podziałem, jedności kultury europejskiej.

BP/46/33

M.G.

(I) JARZĘBSKI Jerzy: Między chaosem a formą. "Ruch Literacki" R. 13:1972 z. 4, s. 211-220.

Praca traktująca o "podstawowych kategoriach pisarstwa Gombrowicza". Widzi je autor jako dialektykę sprzeczności między Młodością i Niespełnieniem a spełnianiem się w dziele, między panowaniem Formy a jej przełamywaniem, autentycznością i żonglerką stylami, dążeniem w górę i w dół. Podobnie: między formą jako znakiem rzeczywistości a formą symboliczną (bliską Cassirerowi), między ozłowieczeniem kultury a jej obcością. Wreszcie zauważa u Gombrowicza dychotomię poznania - jako przeciwstawienie świata i języka. Podstawowe operacje twórcze autora "Ferdydurke" określa autor pracy jako śledztwo i reżyserię - poszukiwanie struktur i kierowanie rozwojem sytuacji (gwałt na rzeczywistości) - przechodzenie od alienacji do gestu demiurgicznego.

BP/46/34

J.T.